

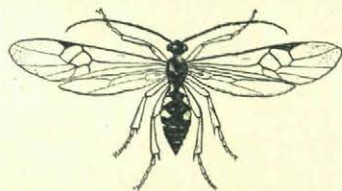
heden niet meer uitlokte, ter wille van een beetje verbazings-succes.

Waar de hoofdkleur der vlinders grijs, grijsgroen en zwart is, varieeren de verschillende exemplaren toch nog al sterk. Bij sommige komt vrij veel geel in de vleugels voor; dit is echter geen bezwaar voor de mimicry. Integendeel kennen we die kleur bij de korstmossen zeer goed, o. a. bij *Parmelia parietina*, die (zooals de naam reeds aangeeft) veelvuldig op muren, maar ook op den bodem en soms op boomen voorkomt.

Ik heb indertijd een aantal der blauwgrijze eitjes gehad, die mij ook wel de rupsjes leverden. De

Pop.

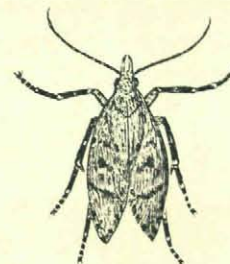
Sluipwesp.

grote moeilijkheid, die ook mijn kweekje deed mislukken, is de behoefte aan eene vochtige omgeving, die van Augustus tot Februari goed gesloten moet blijven, daar anders de rupsjes ontsnappen of sterven.

In April zijn reeds vele rupsjes, maar dan meest nog klein, te vinden; de beste tijd, om ze te zoeken is de tweede helft van Mei. Ik vond ze tot nog toe enkel op eik, populier en iep. Hoe ik ook zocht op dennen en beuken op dezelfde plaats, ik kon er de mosmeters niet op vinden. Toch zou ik in dezen niet durven beslissen, of dit toeval, dan wel regel is. Als in nog zooveel zaken, is meerdere waarneming in dezen noodzakelijk.

Behalve de sprinkhaanlarfjes (*Meconema varium* F.) vindt men bij het zoeken naar mosmeters nog allerlei ander moois. Zoo zitten in 't vroege voorjaar op elken boom een stuk of wat grijze vlindertjes (n. l. *Chimabache fagella* F., tot de motjes behoorende), die in hun schorskleur ook al een aardig mimicreer-

middel bezitten. De mannetjes dezer vlindersoort zijn zeer talrijk, zoodat het in mijn *Boarmia*-oord volstrekt geen moeite zou kosten, er in korten tijd een honderd te vangen. De wijfjes zijn echter zeldzamer; want niettegenstaande ik er steeds goed naar heb gezocht, heb ik er tot nog toe slechts

Chimabache fagella mannetje.
Natuurlijke grootte.Chimabache fagella
wijfje (x 2).

twee kunnen vinden. Op zichzelf is dit al iets merkwaardigs; maar groter bijzonderheid vormen de vleugels, die den vorm der dekschilden van een keversoort (*Lixus*) hebben. Zij kunnen dus niet gebruikt worden om te vliegen; dit komt echter alleen bij de wijfjes voor; de mannetjes zijn normaal gevleugeld.

Verder krioelt het tusschen het korstmos van z. g. n. houtluisjes. Bij het kweken van *Boarmia*-rupsen heeft men natuurlijk korstmos nodig; maar wel een weinig lastig is het, dat men deze niet geheel onschadelijke diertjes in huis haalt. Vooral voor de insecten-verzameling of het herbarium zijn men op zijne hoede. Deze diertjes leven n. l. van plantaardigen en dierlijken afval, en 't is hun niet kwalijk te nemen, dat zij niet meer respect voor eene naturaliën-collectie hebben, en die ook als afval beschouwen.

Deze hebbelijkheid, of als men wil, onhebbelijkheid der *Psociden* is echter de eenige schaduwzijde van het zoeken naar en het kweken van den mosmeter, waarvan men overigens niets dan genoegen beleeft.

B. BOON.

IS DE KOEKOEK SCHADELIJK?

In den loop van dit jaar heeft de reputatie van den koekoek een paar aanvallen te verduren gehad, die waarschijnlijk nog lang ten gevolge zullen hebben, dat bovenstaande vraag bevestigend beantwoord wordt.

Nu is het waar, dat een accuraat boekhouder voor den koekoek zoowel onder het credit als onder het debet zijn. posten heeft te boeken. Dan kan

hij per slot van rekening zijn balans opmaken, om dan m. i. beslist tot een *batig saldo* te komen. M. a. w. de koekoek is niet onvoorwaardelijk nuttig; maar het nut overtreft de schade.

Toch heeft zich het bevreedende feit voorgedaan, dat juist het verdienstelijke in den arbeid van den koekoek, hem als misdaad werd aangerekend.

In de eerste afl. van het „Ornith. Jahrbuch“, jaar-

gang 1901, heeft Alexander Bau den koekoek schadelijk genoemd, omdat hij rupsen eet, en op het Ornithologisch congres van dezen zomer is die uitspraak herhaald. Nu wil ik trachten, die beschuldiging in den meest letterlijken zin des woords *weg te cijferen*.

De schijnbasis, waarop het ongunstig oordeel omtrent den koekoek gegrond is, is de volgende redeneering:

Van een zeker aantal rupsen zijn steeds een grooter of kleiner getal door sluipwespen of sluipvliegen geïnfecteerd. Het percent dezer laatste stijgt enorm, gedurende zoogenaamde rupsenplagen. Worden nu deze rupsen door den koekoek opgegeten, dan worden tevens de beste helpers tegen de rupsenplaag verdelgd. Dus, enz.

Die redeneering is correct; maar . . . de conclusie deugt niet. Immers zou men dan den koekoek des te schadelijker moeten noemen, naarmate hij meer rupsen opeet, en zou hij zijn maximum van schade veroorzaken, wanneer hij *alle rupsen verdelgde*, zoolwel geïnfecteerde, als gezonde. Zou iemand die conclusie aandurven? Ik betwijfel het.

Maar de fout in de redeneering van de openbare aanklagers is deze, dat zij vergeten, dat de sluipwespen en sluipvliegen, welke de koekoek tegelijk met de rupsen verorbert, *geen raison d'être meer hebben*. En nu moet ik aan 't cijferen, om dat aan te toonen.

Wanneer b.v. tijdens een rupsenplaag 80% rupsen geïnfecteerd zijn, zijn de parasieten, die zich daaruit ontwikkelen, bestemd, om de nakomelingschap der 20% gezonde rupsen tot het normale getal terug te brengen.

Zijn er b.v. op een boom 1000 rupsen, en veronderstellen we, dat de koekoek daarvan 500 stuks opeet, dan zullen daarbij, volgens onze aangenomen 80%, gemiddeld 400 geïnfecteerde en 100 gezonde rupsen zijn. De parasieten der 400 geïnfecteerde rupsen hadden in opdracht, *de nakomelingen der 100 gezonde rupsen te belagen*. Nu deze dood zijn, hebben haar vijanden geen reden van bestaan meer. Ik kom dus tot deze conclusie: wanneer de koekoek een aantal rupsen verslindt, zijn daarbij altijd zeker aantal gezonde, en de rest geïnfecteerde rupsen. Deze parasieten dienden *uitsluitend* voor die gezonde rupsen, welke nu door den koekoek volkomener zijn verdelgd, dan door die parasieten had kunnen geschieden. De koekoek doet alzoo zijn werk in dezen beter, dan de parasieten ooit hadden kunnen doen. Maar er is meer. De geïnfecteerde rupsen eten, zoolang zij leven, niet minder dan de gezonde. Waar de koekoek ook hieraan een einde maakt, is hij ook in dit opzicht nog eenigszins nuttig.

Alzoo: *de koekoek is als rupsenetende vogel beslist nuttig* voor den boschbouw.

B. BOON.

AQUARIUMVISSCHEN.

Met zal omstreeks anderhalve eeuw geleden zijn dat van uit China onze oude bekende, de goudvisch, die eigenlijk niets anders is dan een verscheidenheid van de gewone steenkarper *Carassius vulgaris* geïmporteerd werd. Langen tijd hebben wij het met dezen oosterling alleen moeten doen. Wie heeft niet eens een paar goudvischjes in een glazen karáf gehouden en wie heeft dan meteen niet de ondervinding opgedaan, dat de arme mishandelde dieren luchtsnakkend aan de oppervlakte van het water komen, om een weinig van de zoo hoog noodige zuurstof te bemachtigen? Tot eindelijk een der huisgenooten zich over de martelaren ontfermt en denkende een goed werk te doen, nog juist bijtijds het bedorven water door frisch water vervangt, hetgeen dan gewoonlijk een negatief effect heeft, namelijk de dood onzer goudschubben, veroorzaakt door het groote verschil van temperatuur.

Niet zelden ziet men dan later in zoo'n visschenwoning een gezelschap witte muizen tot tijdelijk

vermaak der huisgenooten! Zoo is het jaren lang gebleven, tot eindelijk door bemiddeling van den in 1883 gestorven Franschen vischkweker Pierre Carbonnier een heele serie van de schoonste siervisschen uit Indië werd geïmporteerd, waaronder de Macropode, de Goerami en vooral de Japansche monstrositeiten van den goudvisch; als sluiertaartvisschen, telescoopvisschen, etc. met dubbelde sluiervormige staarten, veel opgang maakten. Deze visschen werden met graagte door Duitsche liefhebbers gekocht en met succes verder gekweekt. Het duurde dan ook niet lang, of er verschenen in Duitschland siervischkwekers van beroep. Ja, de liefhebberij voor het houden van siervisschen nam daar in korten tijd zoo'n vlucht, dat er zelfs vereenigingen ontstonden van aquarium-liefhebbers. De voornaamste dezer vereenigingen is wel de vereeniging „Triton” te Berlijn, waarvan de onlangs overledene Paul Nitsche de ziel was. Aan dezen heer is het hoofdzakelijk te danken, dat in Duitsch-